

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean 101 – 105. istuntojen päättöslauselmien voimaansaattaminen

Asian tausta

Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, jäljempänä IMO) on vuosikymmenten ajan kehitetty kattava kansainvälinen sääntelyjärjestelmä alusten turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä, miehistön pätevyydestä, aluskuljetuksiin liittyvistä vastuukysymyksistä sekä alusliikenteen ympäristölle aiheuttamien haittojen ehkäisemisestä. Alusturvallisuuden kannalta keskeisin yleissopimus on ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 11/1981, jäljempänä SOLAS-yleissopimus). SOLAS-yleissopimuksen liite sisältää kattavat, pääosin tekniset määräykset alusten teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä.

SOLAS-yleissopimukseen liittyy lisäksi useita säännöstöjä, jotka sisältävät aluksia koskevia tarkempia teknisiä vaatimuksia ja täydentävät siten SOLAS-yleissopimuksen liitteen määräyksiä. Osa säännöstöistä on SOLAS-yleissopimuksen pakollisia osia, jotka sisältävät oikeudellisesti sitovia määräyksiä. Osa säännöstöistä on edelleen suositusluonteisia. SOLAS-yleissopimuksen liitettä ja yleissopimukseen liittyviä säännöstöjä on muutettu useita kertoja IMO:n meriturvallisuuskomitean (Maritime Safety Committee, jäljempänä MSC-komitea) päätöslauselmilla.

Päätöslauselmilla tehdään pääosin teknisiä muutoksia alusten turvallisuutta (mm. aluksen rakennetta, hengenpelustuslaitteita, paloturvallisuutta sekä hälytysjärjestelmiä) koskeviin kansainvälisiin määräyksiin. Muutokset koskevat ihmishengen turvallisuudesta merellä tehtyyn kansainväliseen (SOLAS) yleissopimukseen sekä siihen liittyviin säännöstöihin tehtyjä muutoksia. Muutoksilla tehdään yleissopimukseen ja säännöstöihin meriturvallisuuden varmistamiseksi tarvittavia päivityksiä.

Sopimuksen valmistelu

Sopimusmuutokset on valmisteltu IMO:n meriturvallisuuskomiteassa ja sen alakomiteoissa. Hyväksyttäväksi esitettävät päätöslauselmat on hyväksytty meriturvallisuuskomitean 101 – 105. istunnoissa vuosien 2019 – 2022 aikana.

EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvissa asioissa komitealle toimitettavat esitykset on valmisteltu jäsenvaltioiden kesken ennen esityksen toimittamista IMO:oon. Lisäksi Euroopan unionin neuvosto antaa ennen kutakin meriturvallisuuskomitean kokousta päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Jäsenvaltiot myös muodostavat EU:n yhteisen

koordinoidun kannan ennen kokousta esityksistä, jotka kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan tai joiden osalta jäsenvaltiot katsovat, että asiassa on EU:n yhteinen intressi.

Meriturvallisuuskomitean ja sen alakomiteoiden kansallisissa koordinaatioissa esitykset on käyty yksityiskohtaisesti läpi ja asiassa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä.

Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Päätöslauselmilla tehdään pääosin teknisiä muutoksia alusten turvallisuutta (mm. aluksen rakennetta, hengenpelastuslaitteita, paloturvallisuutta sekä hälytysjärjestelmiä) koskeviin kansainvälisiin määräyksiin. Muutokset koskevat ihmishengen turvallisuudesta merellä tehtyyn kansainväliseen (SOLAS) yleissopimukseen sekä siihen liittyviin säännöstöihin tehtyjä muutoksia.

MSC.456(101)

Päätöslauselmalla muutetaan SOLAS-yleissopimuksen liitteen lisäystä. SOLAS-yleissopimuksen liitteen lisäyksessä olevien varusteluettelolomakkeiden C, E ja P 8.1 kohtaan tehtävillä muutoksilla pyritään varmistamaan selkeys sen suhteen, ettei kaikkia luetteloituja indikaattoreita sovelleta kaikkiin aluksiin ja että indikaattoreita voidaan näin ollen tarpeen mukaan poistaa. Muutoksella on tarkoitus selkeyttää voimassaolevaa sääntelyä.

MSC.457(101)

Päätöslauselmalla muutetaan kansainvälisen paloturvallisuusjärjestelyjä koskevan säännöston (Fire Safety Systems, FSS-säännöstö) lukua 15 "Inert Gas System" siten, että kappaleen kohdissa 2.2.3.2.1, 2.2.3.2.6 ja 2.2.4.2.1 käytetty sana "forward of", korvataan sanalla "downstream of". Muutoksella selkeytetään järjestelmän teknistä toteutusta sulkuventtiilien sijainnista.

MSC.458(101)

Päätöslauselmalla muutetaan kaasuja tai muita alhaisessa lämpötilassa leimahtavia polttoaineita käyttäviä aluksia koskevan kansainvälistä turvallisuussäännöstöä (International Code for Safety of Ships Using Gas of other Low flashpoint Fuel, IGF-säännöstö). Säännöston A-osaan lisätään uusia vaatimuksia 1.1.2024 tai sen jälkeen rakennetuille aluksille, jonka määritelmä lisätään säännöstöön. A-osaan lisätään uusi 6.8.3. kohta koskien tankkien täyttöastetta, uudet kohdat 9.5.3 – 9.5.6 koskien kaasun syöttöä käyttölaitteille sekä uusi kohta 10.3.1.1.1 koskien mäntäpolttomoottorin pakokaasujärjestelyjä ja sen arviointia. Lisäksi säännöstöön tehdään eräitä muita korjauksia. Kohdan 5.2.4.2 virheellinen teksti korjataan vastaamaan säännön tarkoitusta. Kohdan 11.3.3 tekstiä selkeytetään, ja sen jälkeen lisätään uusi kohta 11.3.3.1 tarkentamaan 11.3.3 vaatimuksia 1.1.2024 tai sen jälkeen rakennetuille aluksille.

MSC.459(101)

Päätöslauselmalla tehtävillä muutoksilla hengenpelastuslaitteita koskevan kansainvälisen säännösten (Life-Saving Appliances, LSA-säännöstö) 4.4.8.1 kohtaan vapautetaan kahdella toisistaan riippumattomalla käyttövoimayksiköllä varustetut pelastusveneet niille epäolennaisesta vaatimuksesta. Muutoksen johdosta isoilta pelastusveneiltä ei edellytetä enää airoja.

LSA-säännösten 6.1.1.3 kohtaan tehtävällä lisäyksellä vapautetaan 1.1.2024 tai sen jälkeen aluksiin asennettavat pienten valmiusveneidien laskulaitteet vaatimuksesta varustaa laskulaite aluksen energianlähteestä riippumattomalla, painovoimaan tai varastoituu mekaaniseen energiaan perustuvalla laskumekanismilla, kun tietyt edellytykset täyttyvät. Vapautus ei koske pelastuslauttojen laskulaitteita eikä valmiusveneidien laskulaitteita silloin, kun valmiusvene, jota laskulaite palvelee, on myös pelastusvene. Molempien muutosten taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan positiivisia toimijoille.

MSC.474(102)

Päätöslauselmalla tehdään SOLAS-yleissopimuksen II-1 luvun A-1, B, B-1, B-2–B-4 osaan muutokset koskien alusten hinaus- ja kiinnitysjärjestelyjä sekä vauriovakavuutta ja vesitiivistä osastointia sekä vakavuudenhallintaa vaurio-tilanteessa. A-1 osaan lisätään viittaukset tekeillä oleviin kiinnitysjärjestelyitä ja -välineitä ja niiden huoltoa ja ylläpitoa koskeviin MSC:n ohjeistuksiin. B-1 ja B-2 osiin lisätään uudet vuotovakavuuteen ja vesitiiviiseen osastointiin liittyvät vaatimukset sekä päivitetään aluksen vesitiivyyttä koskevia vaatimuksia. Uudet vaatimukset liittyvät siihen, miten vesitiivis osastointi voidaan toteuttaa, jotta osasto voidaan olettaa vesitiiviiksi vauriovakavuuslaskelmissa. Uusille matkustaja-aluksille tulee lisäksi vaatimuksia laipiokannen yläpuolisen osan vesitiiviiseen osastointiin. Lisäksi törmäyslaipion venttiiliä koskevaa sääntelyä tarkennetaan. Vakavuuden hallintaa koskevaan B-4 osaan lisätään viittaus vuototapauksissa käytettävään päätöksenteon tukijärjestelmään, joka voi olla toteutettu vakavuustietokoneen yhteydessä tai aluksen ulkopuolelta. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja koskevat uusia aluksia.

MSC.475(102)

Päätöslauselmalla muutetaan kaasuja tai muita alhaisessa lämpötilassa leimahtavia polttoaineita käyttäviä aluksia koskevan kansainvälisen turvallisuussäännösten (IGF-säännöstö) A-1 ja B-1 osaa. IGF-säännösten A-1 ja B-1 osaan tehtävät muutokset tarkoittaisivat IGF-säännösten soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella parannuksia, jotka koskevat polttoainesäiliöitä, paloturvallisuutta ja vetolujuustestejä metallisten materiaalien hitsausta varten sekä polttoainesäiliöjärjestelmille tehtävää rikkomatonta aineenkoetusta. Muutosten johdosta saadaan selkeämpi kuva tiloista, jotka on varustettava soveltuvalla paineenrajoitusjärjestelmällä, ja parantavat polttoaineiden valmistelutilojen turvallisuutta. Kyseessä on suhteellisen tuoreen säännösten hienosäädöstä ja koskee vain voimaantulon jälkeisiä uudisrakennuksia.

MSC.476(102)

Päätöslauselmalla muutetaan nesteytettyjä kaasuja irtolastina kuljettavien alusten rakentamista ja varustamista koskevan kansainvälisen säännösten (International Gas Carrier Code, IGC-säännöstö) kohtaa

6.5.3.5.1. lisäämällä tekstiin kolme sanaa "... materials such as...". Nämä kolme sanaa laajentavat lastitankkimateriaalien testiohjeita myös muihin materiaaleihin kuin alumiinilejeerinki. Vaikutukset kohdistuvat kaasusäiliöalusten tankkien rakennemateriaaliin sekä niiden testaamiseen.

MSC.482(103)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia SOLAS-yleissopimuksen II-1 ja III lukuihin. SOLAS-yleissopimukseen tehtävät muutokset II-1/25-1 koskevat 1.1.2024 tai myöhemmin rakennettuja lastialuksia, jotka eivät ole irtolastialuksia ja joissa on enemmän kuin yksi ruuma, joille tulee pakolliseksi veden korkeuden tunnistimet lastiruumiin. SOLAS-yleissopimuksen muutoksilla III/33.2 tarkennetaan koskemaan laukaistavia (davit-launched) pelastusveneitä.

MSC.484(103)

Päätöslauselmalla tarkennetaan paloturvallisuusjärjestelyjen kansainvälisen säännösten (Fire Safety Systems, FSS-säännöstö) 9 lukua selventämällä, missä määrin on hyväksyttävää käyttää yksinkertaisempaa ja edullisempaa lohkokohtaista vianpaikannusta osoitteellisissa paloilmajärjestelmissä, joita asennetaan rahtialuksiin ja matkustaja-alusten hyttiparvekkeille. Näiden muutosten tavoitteena on parantaa aluksella olevien henkilöiden suojelua tulipalojen sattuessa. Taloudellisesti muutos on toimijoille edullinen, koska voivat hyödyntää edullisempia laitteistoja.

MSC.485(103)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia kansainvälisen hengenpelastuslaitesäännösten (Life-Saving Appliances, LSA-säännöstön) kappaleeseen 4.4.1.3.2 rajaamalla sen ulkopuolelle vapaasti pudotettavat pelastusveneet. Muutoksella ei arvioida olevan minkäänlaisia vaikutuksia toimijoille, koska vaatimus laukaista vapaapudotuspelastusvene viiden solmun nopeudessa ei ole oleellinen, sillä vapaapudotusvene voi käytännössä laukaista missä nopeudessa tahansa.

MSC.491(104)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia vuoden 1988 lastiviivayleissopimuksen pöytäkirjan liitteen I lukuihin II ja III. Luvun II taulukosta 22.1 poistettiin sana "inlet". Muutos luvussa III koskee vesitiiviitä ovia rahtialuksilla. Muutos ei aiheuta rakenteellisia muutoksia olemassa oleviin aluksiin.

MSC.492(104)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia IGC-säännösten lukuun 2 kohtaan 2.7.1. Muutos koskee vesitiiviitä ovia kaasusäiliöaluksilla. Muutos ei aiheuta rakenteellisia muutoksia olemassa oleviin aluksiin. Suomen lipun alla ei purjehdi tällä hetkellä kaasusäiliöaluksia.

MSC.496(105)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia SOLAS-yleissopimuksen 1974 II-1 luvun osaan D, II luvun osaan B, IV luvun osiin A, B ja C sekä lukuun V ja liitteenä oleviin todistuskirjapohjiin. Muutokset koskevat maailmanlaajuisen merenkulun hälytysjärjestelmän (Global Maritime Distress and Safety System, GMDSS) vaatimuksien modernisointia.

MSC.497(105)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia vuoden 1988 SOLAS -yleissopimuksen lisäpöytäkirjan liitteenä oleviin todistuskirjapohjiin. Muutos koskee maailmanlaajuisen merenkulun hälytysjärjestelmän vaatimuksien modernisointia.

MSC.498(105) ja MSC.499(105)

Päätöslauselmilla tehdään muutoksia kansainväliseen suurnopeusaluksien turvallisuudesta annettuun vuoden 1994 säännöstön (High Speed Craft, HSC-säännöstö) lukuihin 8 ja 14 sekä liitteen 1 todistuskirjapohjiin sekä kansainväliseen suurnopeusaluksien turvallisuudesta annettuun vuoden 2000 HSC-säännöstöön lukuihin 8 ja 14 sekä liitteen 1 todistuskirjapohjiin. Muutokset koskevat SOLAS-yleissopimukseen tehdyn maailmanlaajuisen merenkulun hälytysjärjestelmän GMDSS-vaatimuksien modernisointia.

MSC.500(105)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia kansainväliseen kiinteiden irtolastien aluskuljetuksia koskevan säännöstön (International Maritime Solid Bulk Cargoes Code, IMSBC-säännöstö) lukuihin 1, 4, 7,8 ja 9 sekä liitteeseen 1. Muutokset koskevat vaarattoman ammoniumnitraattipohjaisen lannoitteen uudelleenluokitusta. Lisäksi syövyttävien kiinteiden irtolastien edelleen parannetut MHB(CR)-testiohjeet (MSC.1/Circ.1600/Rev.1) saatetaan voimaan. Kiinteiden irtolastien ohjekortteihin tehtiin lisäyksiä sekä muutoksia, uusina mm. ammoniumnitraattipohjaiset lannoitteet ja "LEACH RESIDUE CONTAINING LEAD".

MSC.501(105)

Päätöslauselmalla tehdään muutoksia vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan säännöstön (International Maritime Dangerous Goods Code, IMDG-säännöstö) osiin 1-7. Säännöstöön lisätään uusi luku 6.10 lujitemuovisia säiliöitä koskevista vaatimuksista. Muut muutokset koskevat luokittelua, pakkaamista, ahtaamista ja erottelua sekä säiliöiden ja pakkausten rakennetta ja käyttöä.

Päätöslauselmien määräykset koskevat alusturvallisuutta. Suomen lainsäädännössä alusturvallisuuden kannalta keskeinen laki on aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettu laki (1686/2009), jonka 6 §:n mukaan SOLAS-yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen on täytettävä sopimuksessa sille asetetut rakenteita ja varusteita sekä niiden järjestelyjä koskevat vaatimukset. Alusta

käytettäessä on noudatettava SOLAS-yleissopimuksessa asetettuja toiminnallisia vaatimuksia alusturvallisuuden varmistamiseksi. Pykälässä lisäksi säädetään, että SOLAS-yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen on täytettävä SOLAS-yleissopimukseen liittyvien säännösten velvoittavat määräykset, jotka koskevat alusten rakenteita, varusteita ja niiden järjestelyjä.

EU-lainsäädännössä keskeinen direktiivi on matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/45/EY, jäljempää non-SOLAS-direktiivi. Non-SOLAS-direktiivin 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan A-luokan uusien matkustaja-alusten on kaikilta osin oltava vuoden 1974 SOLAS-yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna, vaatimusten mukaisia.

Päätöslauselmat MSC.456(101), MSC.458(101), MSC.459(101), MSC.474(102), MSC.475(102), MSC.484(103), MSC.496(105), MSC.498(105) ja MSC.499(105) sisältävät sekä EU:n yksinomaiseen toimivaltaan että jaettuun toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Näiden osalta Euroopan unionin neuvosto on ennen kutakin meriturvallisuuskomitean kokousta antanut päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Nämä päätökset ovat neuvoston päätös (EU) 2019/851, neuvoston päätös (EU) 2020/721, neuvoston päätös 2021/778 ja neuvoston päätös (EU) 2022/644.

Päätöslauselmat MSC.457(101), MSC.476(102), MSC.482(102), MSC.485(103), MSC.491(104), MSC.492(104), MSC.497(105), MSC.500(105) ja MSC.501(105) sisältävät puolestaan jaettuun toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Kaikki muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eivätkä ne kuulu Suomessa lainsäädännön alaan. Tästä syystä ne eivät vaadi eduskunnan hyväksyntää. Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella sen jälkeen, kun ne on kansallisesti hyväksytty ja ennen kuin ne tulevat kansainvälisesti voimaan.

Muutoksia ei ole tarpeen julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa muutosten teknisyyden sekä vähäisen yleisen merkityksen vuoksi. Sen sijaan Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto antaisi niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Tämän lisäksi asetus sekä muutosten englanninkieliset tekstit julkaistaisiin Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla osoitteessa www.traficom.fi.

Esityksen vaikutukset

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai hallinnollisia vaikutuksia. Yksityiskohtaiset vaikutukset on arvioitu edellä päätöslauselmittain.

Lausuntopalaute

MSC-komitean kokousten kansallisissa koordinaatioissa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä. Muutoksista on lisäksi pyydetty lausunnot merenkulun sidosryhmäverkostolta huhtikuussa 2023. Esityksestä annettiin seitsemän lausuntoa. Ulkoministeriö toi lausunnossaan esiin valtiosopimusoikeudellisia huomioita, jotka on otettu valmistelussa huomioon. Muuten lausunnonantajat kannattivat esitystä tai heillä ei ollut lausuttavaa esitykseen.

Sopimuksen voimaantulo

Muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan noudattaen niin sanottua hiljaista hyväksymismenettelyä siten, että ne katsotaan SOLAS-yleissopimuksen VIII artiklan mukaisesti hyväksytyiksi 1.7.2023, jollei niitä siihen mennessä ole vastustanut 1/3 sopimuspuolista tai sopimuspuolet, joiden yhteenlaskettu tonnisto on yli 50 prosenttia maailman kauppalaivaston tonnistosta. Mikäli muutokset katsotaan hyväksytyiksi, ne tulevat voimaan 1.1.2024. Päätöslauselman MSC.500(105) osalta meriturvallisuuskomitean 105. istunto päätti, että muutokset tulevat poikkeuksellisesti voimaan jo 1.12.2023.

Muutosten voimaansaattamisasetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.12.2023. Sopimusmuutokset, joiden kansainvälinen voimaantulo on 1.1.2024, tulevat voimaan vasta tuolloin.

Ahvenanmaa

Esitetyt sopimusmuutokset koskevat kauppamerenkulkua. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan sopimuksen määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska muutokset eivät sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, muutosten voimaansaattamissäädökselle ei ole tarpeen pyytää Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

Toimivalta

Muutosten hyväksyminen kuuluu perustuslain 93.1 §:n nojalla tasavallan presidentille. Tasavallan presidentti on 9.6.2023 päättänyt hyväksymisestä valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen ja eräisiin liitteeseen liittyviin säännöstöihin ja yleissopimukseen liittyvään vuoden 1988 lisäpöytäkirjan liitteeseen sekä vuoden 1966 kansainväliseen lastiviivayleissopimukseen liittyvään vuoden 1988 pöytäkirjan liitteeseen tehdyistä muutoksista.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Esittelijä

Hallitusneuvos Katja Viertävä, liikenne- ja viestintäministeriö